

Státní rigorózní zkouška studijní program Historie

Státní rigorózní zkouška se skládá z těchto částí:

1. Obhajoba rigorózní práce

Rigorózní práce splňuje následující požadavky:

- práce není totožná s diplomovou prací, může ale hlouběji rozpracovávat téma diplomové práce,
- rozsah práce je minimálně 100 stran,
- práce musí v dostatečné míře prokázat:
 - a. zvládnutí příslušné domácí i zahraniční literatury k tematice rigorózní práce
 - b. schopnost zvládnout práci s příslušnými historickými prameny
 - c. osvojení si příslušné historické metodiky a techniky práce s historickými prameny
 - d. schopnost srozumitelným a kultivovaným jazykem sdělit výsledky bádání

2. Státní rigorózní zkouška z historie

Státní rigorózní zkouška se skládá z následujících částí:

- a. obhajoby rigorózní práce
- b. zkoušky z dějin filozofie s přihlédnutím k filozofii dějin
- c. zkouška z historie s historiografií (české a československé dějiny, jejich základní souvislosti s vývojem evropského kontinentu, zejména oblasti střední Evropy; české [československé] a světové dějepisectví)

Smyslem zkoušky je prokázat znalosti porozumění dějinnému vývoji, převyšující standard požadavků ke státní zkoušce z oboru a znalost klasické a moderní literatury.

Základní doporučená literatura ke státní rigorózní zkoušce

(Kromě následujícího seznamu základní doporučené literatury má uchazeč povinnost prostudovat literaturu, zadanou konzultantem práce, směřující k hlubšímu poznání problémů souvisejících s tematikou rigorózní práce)

- Burke, P.: *Francouzská revoluce v dějepisectví*. Praha 2004.
- Cannadine, D. (ed.): *What is History Now?* Houndmills 2002.
- Cerman, M. a kol.: *Wirtschaft und Gesellschaft 1000 – 2000*. Wien 2011.
- Čechurová, J. - Randák, J. a kol.: *Základní problémy studia moderních a soudobých dějin*. Praha 2014.
- Davies, N.: *Evropa. Dějiny jednoho kontinentu*. Praha 2000.

- Dinner, D.: *Porozumět dvacátému století*. Brno 2010.
- Evans, R. J. W.: *Vznik habsburské monarchie 1550-1700*. Praha 2003
- Grabski, A., F.: *Dzieje historiografii*. Poznań 2003.
- Hanzal, J.: *Cesty české historiografie 1945-1989*. Praha 1999
- Havelka, M. (ed.): *Spor o smysl českých dějin 1890-1938*. Praha 1997
- Hlavačka, M. a kol.: *České země v 19. století. Proměny společnosti v moderní době*. 2 díly. Praha 2016
- Hobsbawm, E.: *Věk extrémů. Krátké 20. století 1914 – 1991*. Argo 1998.
- Holzbachová, I. a kol.: *Filozofie dějin. Problémy a perspektivy*. Brno 2004
- Hroch, M.: *Hledání souvislostí. Eseje z komparativních dějin Evropy*. Praha 2016.
- Hroch, M.: *Národy nejsou jen dílem náhody. Příčiny a předpoklady utváření moderních evropských národů*. Praha, 2009.
- Hudek, A. – Kopeček, M – Mervart, J. (eds.): *Čechoslovakismus*. Praha 2019.
- Iggers, G. G.: *Dějepisectví ve 20. století. Od vědecké objektivitě k postmoderní výzvě*. Praha 2002
- Iggers, G. G. – Wang, E. Q. – Mukherjee, S.: *A Global History of Modern Historiography*. London – New York 2016.
- Jiroušek, B. a kol.: *Proměny diskursu české marxistické historiografie (kapitoly z historiografie 20. století)*. České Budějovice 2008.
- Klápště, J.: *Proměna českých zemí ve středověku*. Praha, 2005.
- Koldinská, M. - Cerman, I.: *Základní problémy studia raného novověku*. Praha, 2013.
- Komlosy, A.: *Globalgeschichte. Methoden und Theorien*. Wien – Köln – Weimar 2011.
- Kořalka, J.: *Češi v habsburské říši a v Evropě 1815-1914*. Praha 1996
- Kutnar, F. – Marek, J.: *Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví. Od počátků národní kultury až do sklonku 30. let 20. století*. Praha 1997
- Le Goff, J.: *Kultura středověké Evropy*. Praha 1991
- Macháček, J.: *The Rise of Medieval Towns and States in East Central Europe. Early Medieval Centres as Social and Economic Systems*. Leiden - Boston 2010.
- Malíř, J. – Řepa, M.: *Morava na cestě k občanské společnosti*. Brno 2018.
- Marek, J.: *O historismu a dějepisectví*. Praha 1992
- Nodl, M.: *Dějepisectví mezi vědou a politikou. Úvahy o historiografii 19. a 20. století*. Brno 2007.
- Nodl, M.: *Otázky recepce francouzské historiografie v českém prostředí: totální dějiny, dlouhé trvání a mentality*. Praha - Cefres, 2010.
- Rak, J.: *Bývali Čechové. České historické mýty a stereotypy*. Praha 1994
- Rychlík, J.: *Češi a Slováci ve 20. století. Spolupráce a konflikty 1914-1992*. Praha 2012.
- Semotanová, E. – Cajthaml, J. a kol.: *Akademický atlas českých dějin*. Praha 2014.

- Storchová, L. (ed.): *Koncepty a dějiny. Proměny pojmů v současné historické vědě*. Dolní Břežany 2014.
- Šmahel, F.: *Husitské Čechy. Struktury, procesy, ideje*. Praha, 2008.
- Štaif, J.: *Historici, dějiny a společnost*. Díl 1-2. Praha 1997
- Štaif, J.: *František Palacký. Život, dílo, mýtus*. Praha 2009.
- *Úvod do studia dějepisu*. Brno 2014.
- Válka, J.: *Morava reformace, renesance a baroka*. Brno 1995.
- Válka, J.: *Středověká Morava*. Brno 1991.
- Wandycz, P. S.: *Střední Evropa v dějinách od středověku do současnosti*. Praha 1998
- Žemlička, J.: *Království v pohybu. Kolonizace, města a stříbro v závěru přemyslovské epochy*. Praha, 2014.

B. Historie - specializace Hospodářské a sociální dějiny

Státní rigorózní zkouška se skládá z těchto částí:

1. Obhajoba rigorózní práce

Rigorózní práce splňuje následující požadavky:

- práce není totožná s diplomovou prací, může ale hlouběji rozpracovávat téma diplomové práce,
- výběr tématu odpovídá oborovému vymezení hospodářských a sociálních dějin
- rozsah práce je minimálně 100 stran,
- práce musí v dostatečné míře prokázat:
 - a. zvládnutí příslušné domácí i zahraniční literatury k tematice rigorózní práce
 - b. schopnost zvládnout práci s příslušnými historickými prameny
 - c. osvojení si příslušné historické metodiky a techniky práce s historickými prameny
 - d. schopnost srozumitelným a kultivovaným jazykem sdělit výsledky bádání

2. Státní rigorózní zkouška z historie

Státní rigorózní zkouška se skládá z následujících částí:

a. obhajoby rigorózní práce

b. zkoušky z dějin filozofie s přihlédnutím k filozofii dějin

c. zkoušky z historie se zaměřením na hospodářské a sociální dějiny (základní problémy a koncepty hospodářských a sociálních dějin, základní souvislosti hospodářského a sociálního vývoje Evropy a českých zemí, historiografie hospodářských a sociálních dějin)

Smyslem zkoušky je prokázat znalosti porozumění dějinnému vývoji, převyšující standard požadavků ke státní zkoušce z oboru a znalost klasické a moderní literatury.

Základní doporučená literatura ke státní rigorózní zkoušce

(Kromě následujícího seznamu základní doporučené literatury má uchazeč povinnost prostudovat literaturu, zadanou konzultantem práce, směřující k hlubšímu poznání problémů souvisejících s tematikou rigorózní práce)

- Ambrosius, G. - Petzina, D. – Plumpe, W. (eds.): *Moderne Wirtschaftsgeschichte. Eine Einführung für Historiker und Ökonomen*. München, 1996.
- Berghoff, H.: *Moderne Unternehmensgeschichte. Eine themen- und theorieorientierte Einführung*. Schöningh, 2004.
- Berghoff, H. – Vogel, J. (eds): *Wirtschaftsgeschichte als Kulturgeschichte : Dimensionen eines Perspektivenwechsels*. Frankfurt am Main 2004.
- Berend, Ivan T.: *An Economic History of Twentieth-Century Europe. Economic Regimes from Laissez Faire to Globalization*. Cambridge, 2016.
- Bloch, F.: *Feudální společnost*. Praha 2010
- Braudel, F.: *Dlouhé trvání*. In: *Cahiers du CEFRES 8, 1995, s. 143 – 188*.
- Braudel, F.: *Dynamika kapitalismu*. Praha, 1999.
- Bruckmüller, E.: *Sozialgeschichte Österreichs*. Wien 2001
- Burke, P.: *Francouzská revoluce v dějepisectví. Škola Annales (1929-1989)*. Praha, 2004.
- Butschek, F.: *Industrialisierung. Ursachen, Verlauf, Konsequenzen*. Böhlau 2008.
- Cameron, R.: *Stručné ekonomické dějiny světa*. Praha, 1996.
- Cerman, M. a kol.: *Wirtschaft und Gesellschaft 1000 – 2000*. Wien 2011.
- Cerman, M. – Ogilvie, S., C. (eds.): *Protoindustrialisierung in Europa. Industrielle Produktion vor dem Fabrikszeitalter*. Wien 1994.
- Fialová, L. a kol.: *Dějiny obyvatelstva českých zemí*. Praha, 1996.
- Freudenberger, H.: *Lost Momentum. Austrian Economic Development 1750s – 1830s*. Böhlau 2003.
- Hlavačka, M. a kol.: *České země v 19. století. Proměny společnosti v moderní době. Díl I-II*. Praha, 2014.
- Holman, R. a kol.: *Dějiny ekonomického myšlení*. Praha, 2005.
- Iggers, G. G.: *Dějepisectví ve 20. století. Od vědecké objektivitě k postmoderní výzvě*. Praha 2002
- Jindra, Z. – Jakubec, I. a kol.: *Hospodářský vzestup českých zemí od poloviny 18. století do konce monarchie*. Praha 2015.
- Jindra, Z. - Svátek, F. - Štaif, J.: *Úvod do studia hospodářských a sociálních dějin 1*. Praha, 1997.

- Kalinová, L.: *Společenské proměny v čase socialistického experimentu. K sociálním dějinám v letech 1945-1969*. Praha 2007.
- Kaelble, H.: *Sozialgeschichte Europas 1945 bis zur Gegenwart*. München 2007.
- Kocka, J.: *Sozialgeschichte : Begriff – Entwicklung – Probleme*. Göttingen 1986.
- Komlosy, A.: *Globalgeschichte. Methoden und Theorien*. Wien – Köln – Weimar 2011.
- Kozmanová, I. a kol.: *Nové přístupy k metodologii hospodářských a politických dějin*. Praha 2013.
- Kościk, E. - Glowinski T. (eds.): *Spoleczeństwo i gospodarka w badaniach historycznych - dokonania i perspektywy*. Wroclaw 2006.
- Kučera, R.: *Sociální dějiny na počátku 21. století. Bilance a perspektivy*. In: Hlavačka, M. et al.: *X. sjezd českých historiků*. Ostrava 14.–16. 9. 2011, II. Ostrava – Praha – Brno 2013, s. 17–27.
- Kula, W.: *The Problems and Methods of Economic History*. Ashgate Publish 2001.
- Le Goff, J.: *Peníze ve středověku. Historicko-antropologická studie*. Praha, 2012.
- Macháčová, J. – Matějček, J.: *Nástin sociálního vývoje českých zemí 1781–1914*. Praha 2010.
- Malanima, P.: *Europäische Wirtschaftsgeschichte 10.-19. Jahrhundert*. Wien - Köln – Weimar. 2010.
- Myška, M.: *Problémy a metody hospodářských dějin. Metodické problémy studia dějin sekundárního sektoru*. Ostrava 2010.
- Nodl, M.: *Dějepisectví mezi vědou a politikou. Úvahy o historiografii 19. a 20. století*. Brno, 2007
- Noha, J. - Rákosník, J.: *Kapitalismus na kolenou*. Praha, 2012.
- Petráček, T.: *Nevolníci a svobodní, kníže a velkostatek. Fenomén darovaných lidí přemyslovských zemí 10.–12. století*. Praha 2012.
- Popelka, P.: *Zrod moderního podnikatelstva*. Ostrava 2011.
- Průcha, Václav a kol.: *Hospodářské a sociální dějiny Československa 1918 - 1992*. 2 díly. Brno, 2009
- Rákosník, J. - Tomeš, I. a kol.: *Sociální stát v Československu. Právně institucionální vývoj v letech 1918 - 1992*. Praha 2012.
- Rolf, W.: *Einführung in die Wirtschaftsgeschichte und Sozialgeschichte*. Köln 2008.
- Storchová, L. a kol.: *Koncepty a dějiny. Proměny pojmů v současné historické vědě*. Praha: Scriptorium, 2014
- Šubrtová, A.: *Dějiny populačního myšlení v českých zemích*. Praha, 2006.
- Walter, R.: *Einführung in die Wirtschafts- und Sozialgeschichte*. Böhlau, 2008.
- Van Zander, J. L.: *The Long Road to the Industrial Revolution. The European Economy in a Global Perspective, 1000 – 1800*. Leiden – Boston 2009.
- Zářický, A. (ed.): *Milan Myška. Z díla hospodářského historika*. Ostrava 2010.

C. Historie - specializace Kulturní dějiny

Státní rigorózní zkouška se skládá z těchto částí:

1. Obhajoba rigorózní práce

Rigorózní práce splňuje následující požadavky:

- práce není totožná s diplomovou prací, může ale hlouběji rozpracovávat téma diplomové práce,
- výběr tématu odpovídá oborovému vymezení kulturních dějin v kontextu širšího studijního oboru
- rozsah práce je minimálně 100 stran,
- práce musí v dostatečné míře prokázat:
 - a. zvládnutí příslušné domácí i zahraniční literatury k tematice rigorózní práce
 - b. schopnost zvládnout práci s příslušnými historickými prameny
 - c. osvojení si příslušné historické metodiky a techniky práce s historickými prameny
 - d. schopnost srozumitelným a kultivovaným jazykem sdělit výsledky bádání

2. Státní rigorózní zkouška z historie

Státní rigorózní zkouška se skládá z následujících částí:

a. obhajoby rigorózní práce

b. zkoušky z dějin filozofie s přihlédnutím k filozofii dějin

c. zkouška z historie se zaměřením na kulturní dějiny (základní problémy a koncepty kulturních dějin, základní souvislosti kulturního vývoje Evropy, historiografie kulturních dějin)

Smyslem zkoušky je prokázat znalosti porozumění dějinnému vývoji, převyšující standard požadavků ke státní zkoušce z oboru a znalost klasické a moderní literatury.

Základní doporučená literatura ke státní rigorózní zkoušce

- ANTONÍN, R.: *The Ideal Ruler in Medieval Bohemia*. Brill: Leiden - Boston, 2017.
- ARCANGELI, A.: *Cultural history: a concise introduction*. London: Routledge, 2012.
- BLÜML, JOSEF. *Kulturní historik Čeněk Zibrt*. České Budějovice. 2014.
- BOROVSÝ, T. - HANUŠ, J. - ŘEPA, M.: *Kultura jako téma a problém dějepisceví*. Brno 2006.
- BURKE, P.: *Variety kulturních dějin*. Brno 2006.
- BURKE, P.: *Co je kulturní historie?*. Praha 2011.
- BURKE, P.: *Francouzská revoluce v dějepisceví*. Praha 2004.

- Cannadine, D. (ed.): *What is History Now?* Houndmills 2002.
- CAIRNS, D.L., ed. et al.: *A cultural history of the emotions*. London, 2019.
- DANIEL, U.: *Kompendium Kulturgeschichte. Theorie, Praxis, Schlüsselworte*. Frankfurt a. M. 2001.
- DAVIS, B. J. - LINDENBERGER, T. - WILDT, M.: *Alltag, Erfahrung, Eigensinn: historisch-anthropologische Erkundungen*. Frankfurt am Main, 2008.
- DINZELBACHER, P.: *Europäische Mentalitätsgeschichte. Hauptthemen in Einzeldarstellungen*. Stuttgart, 1993.
- DÜLMEN VAN, R.: *Historická antropologie: vývoj, problémy, úkoly*. Praha 2002.
- GINZBURG, C.: *Mocenské vztahy. Historie, rétorika, důkaz*. Praha, 2013.
- GREEN, A.: *Cultural History (Theory & History)*. Palgrave Macmillan, 2007.
- HAHN, H. P.: *Materielle Kultur: Eine Einführung*. Berlin, 2014.
- HALBWACHS, M.: *Kolektivní paměť*. Praha, vydání 1., 2009.
- HLAVAČKA, M. ed.: *Sociální myšlení a sociální praxe v českých zemích 1781-1939: ideje, legislativa, instituce*. Praha, 2015.
- HORÁKOVÁ, H. *Kultura jako všelék?: kritika soudobých přístupů*. Praha, 2012.
- HORSKÝ, J.: *Teorie a narace: k noetice historické vědy a teorii kulturního vývoje*. Praha 2015.
- HORSKÝ, J.: *Dějepisectví mezi vědou a vyprávěním. Úvahy o povaze, postupech a mezích historické vědy*. Praha: Argo, 2009.
- HUNT, L. (ed.): *The new cultural history*. Berkeley: University of California Press, 1989. ISBN 0-520-06429-1.
- IGGERS, G. G.: *Dějepisectví ve 20. století. Od vědecké objektivitě k postmoderní výzvě*. Praha 2002
- JEFFREY C. A.: *The meanings of social life: a cultural sociology* Oxford, 2003.
- LANDWEHR, A.: *Kulturgeschichte*. Stuttgart: UTB, 2009.
- LANDWEHR, A. - STOCKHORST, S.: *Einführung in die Europäische Kulturgeschichte*. Schöningh: UTB, 2004.
- LENDEROVÁ, M. - JIRÁNEK, T. - MACKOVÁ, M.: *Z dějin české každodennosti: život v 19. století*. Praha, 2009.
- LÜDTKE, A, ed.: *Alltagsgeschichte: Zur Rekonstruktion historischer Erfahrungen und Lebensweisen*. Frankfurt am Main - New York, 1989.
- MACHAČOVÁ, J. - MATĚJČEK, J.: *Nástin sociálního vývoje českých zemí 1781-1914*. Praha, 2010.
- MACHAČOVÁ, J. - MATĚJČEK, J.: *Problémy obecné kultury v českých zemích 1781-1989*. Opava, 2008.
- MALÍŘ, J. - ŘEPA, M.: *Dějiny Moravy. Díl 3/2, Morava na cestě k občanské společnosti*. Brno, 2018.
- MAURER, M.: *Kulturgeschichte: Eine Einführung*. Böhlau: UTB, 2008.
- MELCHING, W. - VELEMA, W.: *Main Trends in Cultural History: ten essays*. Amsterdam: Rodopi, 1994. ISBN 9051837453.
- MOEBIUS, S.: *Kultur. Einführung in die Kultursoziologie*. Bielefeld: Transcript, 2008.
- NODL, M.: *Otázky recepce francouzské historiografie v českém prostředí: totální dějiny, dlouhé trvání a mentality*. Praha - Cefres, 2010.
- NODL, M. - TINKOVÁ, D.: *Antropologické přístupy v historickém bádání*. Praha 2007.
- OVČÁČKOVÁ, L. a kol.: *O původu kultury: biologické, antropologické a historické koncepce kulturní evoluce*. Praha, 2017.

- PETERSON, MARK F. (ed.): *Cross-cultural research. Volume I., Cultural anthropology - history, controversy and current status*. Los Angeles: Sage Reference, 2015.
- SEDLÁK, P.: Každodennost jako předmět a koncept dějepisného poznání. *Soudobé dějiny*. Roč. 20, č. 1-2 (2013), s. 120-157.
- SCHULZE, W.: *Sozialgeschichte, Alltagsgeschichte, Micro-Historie*. Göttingen, 1994.
- SOUKUP, M.: *Antropologie: teorie, koncepty, osobnosti*. Červený Kostelec, 2018.
- SOUKUP, V.: *Antropologie: teorie člověka a kultury*. Praha, 2011.
- STORCHOVÁ, L. (ed.): *Koncepty a dějiny. Proměny pojmů v současné historické vědě*. Dolní Břežany 2014.
- TSCHOPP, S. - WEBER, W.: *Grundfragen der Kulturgeschichte*. Darmstadt 2006.
- WEHLER, H.U. - HARDTWIG, W.: *Kulturgeschichte Heute*. Göttingen 1996.